

توسعه کالبدی پارک های بانوان بر اساس اولویت سنجی انگیزشی (پارک بانوان شهر سهند)

*احمد حامی^۱، الهام فهام^۲

۱. استادیار گروه مهندسی فضای سبز، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

۲. کارشناسی ارشد مهندسی فضای سبز، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

(دریافت: ۱۳۹۶/۴/۱۱ پذیرش: ۱۳۹۶/۷/۲۲)

Physical development of ladies park based on women's motivation (case study: Sahand ladies park)

Ahmad Hami¹, *Elham Faham²

1. Associate Professor of Landscape Architecture, Tbriz University, Tbriz, Iran

2. M.A. of landscape engineering, Tbriz University, Tbriz, Iran

(Received: 2/July/2017

Accepted: 14/Oct/2017)

Abstract:

Nowadays one of the most important issues in urban design is providing a valuable situation for women and fulfilling their physical, mental, social and recreational needs. Dealing with amenity issues of women and their active presence in society has necessitated the development of Ladies Parks in many Iranian cities. However, less attention has been paid to recognize women motivations to use such kind of parks and their effects on development of such spaces. Tabriz city is not exceptional among the Iranian cities. The present study aims to identify women motivations to go to Ladies Parks in Sahand, Tabriz. Using a face to face method, 120 visitors of the park were interviewed. The questions were about the reasons and motivations of women to go to the park, impacting factors on their physical health, their favorite activities and correctness of creating Ladies Park idea. For analyzing the data, SPSS and Excel software were applied. The results of the present study showed that the main factor to motivate the women to use the Ladies Park is doing exercise and sport activities in order to reach the body fitness and weight losing. Also, some other reasons such as unemployment, loneliness, spending leisure time and visiting friends are the internal factors for using the Ladies Park by women of Sahand city. Physical development of social spaces as well as expansion of sport facilities can play an effective role in success of Ladies Parks.

Key words: women leisure time, motivation, Ladies Parks, new city of Sahand.

چکیده:

امروزه جایگاه زنان و پاسخگویی به نیازهای جسمی، روحی و اجتماعی و فراهم نمودن بستری برای پر کردن اوقات فراغت آنها یکی از مهمترین بحث ها در طراحی فضاهای فراغتی می باشد. توجه به حضور فعال زنان در اجتماع و نیز مسائل مربوط به آسایش آنها موجب احداث پارک های بانوان شده است. با این حال شناخت انگیزه های بانوان از رفتن به پارکها و تاثیر آن بر توسعه پارکها در ایران از جمله شهر تبریز مورد توجه قرار نگرفته است. این تحقیق جهت شناسایی انگیزه زنان برای مراجعه به پارک بانوان در شهر جدید سهند انجام شده است. در این راستا از ۱۲۵ نفر از زنان در محدوده پارک بانوان شهر جدید سهند مصاحبه حضوری بعمل آمد. متن مصاحبه متشکل از سوالاتی درباره علل و انگیزه استفاده از پارکهای بانوان، عوامل موثر در تامین سلامت جسمانی بانوان و فعالیت های مورد علاقه آنها و همچنین درستی ایده ایجاد پارک های بانوان می باشد. برای تحلیل داده های پژوهش از نرم افزارهای spss و excel استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان می دهد عامل اصلی در فراهم نمودن انگیزه مراجعه برای افراد ورزش و استفاده از تجهیزات ورزشی و لاغری و رسیدن به تناسب اندام و بیکاری عامل مهم دیگر بانوان برای حضور در این پارک ها می باشد. هم چنین رهایی از تنهایی و گذران اوقات فراغت با اشخاص دیگر از جمله دوستان عوامل درونی موثر در مراجعه به پارکها بوده است. توسعه کالبدی فضاهای اجتماعی و همچنین امکانات ورزشی می تواند در موفقیت پارکهای بانوان نقش موثری ایفا کند.

واژه‌های کلیدی: اوقات فراغت زنان، انگیزه، پارک های بانوان، شهر جدید سهند.

مقدمه

و طراحی به شمار می‌رود. چه بسا فضاهایی که به راحتی برای جنس مذکر قابل بهره‌گیری است، ولی برای زنان کارایی چندانی ندارند. پارک‌های بانوان پاسخی برای این چنین نیازهای زنان می‌باشد. بنابراین با توجه به اهمیت موضوع در پژوهش حاضر سعی گردیده است به مقوله انگیزه‌های ترجیحی بانوان برای حضور در پارک‌های بانوان پرداخته شود.

انتظام بخشیدن به محیط و روابط میان امنیت اجتماعی و ساختار محیطی یک اصل به حساب می‌رود. با توجه به این مطلب که بیش از نیمی از جمعیت ایران را زنان تشکیل می‌دهند، لازم است که به این گروه و نیازهای جسمی و روحی آنها توجه ویژه شود. همه گروه‌های سنی زنان از دختران تا سالمندان نیازمند حمایت جدی برای ارتقای همه جانبه کیفیت زندگی و سلامت هستند.

در شهرهای ایران، فضاهای مختص بانوان محدود بوده و این کمبود کاملاً محسوس می‌باشد. به موجب دلایل مذهبی و فرهنگی، ورود مردان به فضاهای عمومی باعث تغییر نوع و شکل فعالیت زنان می‌شود. این محدودیت‌ها باعث تغییر شکل طبیعی فعالیت‌ها و هم‌چنین شکل شادی زنان می‌گردد (دادور و عباسی، ۲۰۱۵، ص ۳-۸). یکی از مهمترین دلایل برای محدودیت زنان در فضاهای مختلط، مربوط به عدم آزادی آنها در انجام فعالیت‌ها و دیده شدن توسط مردان می‌باشد. زنان برای داشتن آزادی عمل و کنار گذاشتن پوشش کامل نیازمند فضاهای ویژه‌اند، در این راستا در سال‌های اخیر ایده ایجاد پارک‌های بانوان در اکثر شهرهای بزرگ ایران از جمله تبریز شکل گرفته است. شناخت انگیزه‌های ترجیحی بانوان می‌تواند به بهبود شرایط و کیفیت پارک‌های بانوان از جمله پارک بانوان شهر جدید سهند منجر شود. پارک‌های بانوان علاوه بر کاربری پارک و فضایی سبز، امکانات رفاهی و تفریحی و آموزشی را نیز برای بانوان فراهم کرده و موجب مشارکت هرچه بیشتر آنها در این زمینه‌ها شده و موجب ارتقای کارایی اجتماعی و خانوادگی آنان در زندگی می‌باشد، که به صورت غیر مستقیم موجب ارتقای جامعه خواهد شد.

در همین ارتباط نتایج پیشینه‌شناسی حاکی از آن است که بیش از نیمی جمعیت کشور زنان و بخش عمده آنها خانه دارند. با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی و اجتماعی ایران احداث پارک‌های بانوان راهی برای از بین بردن و کاهش محدودیت‌ها و مشکلاتی است که زنان در فضاهای عمومی و پارک‌های شهری با آن روبرو هستند (خاکزاد و همکاران، ۲۰۱۵). البته

با گسترش شهرنشینی و ورود تکنولوژی به زندگی شخصی افراد، زنان از اوقات فراغت بیشتری در زندگی برخوردار می‌شوند. به طبع افزایش اوقات فراغت، تحرک این افراد بتدریج کمتر شده و مسائلی از قبیل چاقی و کم تحرکی و مسائل روانی شیوع بیشتری پیدا کرده است. پارک‌های شهری از جمله فضاهای عمومی می‌باشد که امکان گذراندن اوقات فراغت را برای زنان فراهم می‌کند. در سال‌های اخیر پارک‌های ویژه‌ای با اسم پارک بانوان در شهرهای ایران توسط شهرداری‌ها احداث شده که فقط زنان حق ورود به این پارک‌ها را دارند. پارک مکانی برای استراحت، ورزش، ارتباط با طبیعت، ارتباط با دوستان و انجام ورزش‌های فردی و اجتماعی می‌باشد، (Hami, 2011: 1899). نیازهای روحی افراد به عوامل متعددی از جمله جنس، سن، فرهنگ، طبقه اجتماعی و تجربه قبلی آنان بستگی دارد. اهمیت کاربری فضای سبز بعد از انقلاب صنعتی بسیار بیشتر شده است. امروزه احتیاجات اجتماعی تحت تأثیر مستقیم عوامل اقتصادی و صنعتی قرار گرفته و فرم تازه‌ای یافته و در این شتاب صنعتی شدن و انقلاب تکنولوژیکی، آنچه شاید در این میان کم رنگ تر شده است، بحث رفاه و آسایش و احتیاجات روانی شهروندان در شهرها است (Colachi, 2006, pp: 13-28).

در گذشته مسئولیت زنان در خانه بسیار بیشتر از عصر حاضر بود، پیشرفت صنعت و تکنولوژی موجب تسریع و سهولت بسیاری از کارهای خانه شده است. این مساله یکی از دلایلی است که امروزه زنان رغبت بیشتری به فضاهای بیرون از خانه نشان می‌دهند. فضاهای سبز شهری (پارک‌ها و تفرجگاه‌ها) به عنوان بخشی مهمی از ساختار محیط زیستی شهر می‌باشند که نقش بسیار مهمی را در دنیای پر از آشوب امروزی شهرها دارند و در این بین توجه به شکل‌گیری و تنوع آنها و تداوم در بهبود عملکرد آنها نقش اساسی در کاهش اضطراب‌های روزافزون شهروندان در شهرها دارد (Byrne, 2010). و توسعه کالبدی آنها در زمینه انواع خدمات ارائه شده باید در راستای ضروریات زندگی شهری و در پاسخگویی به نیاز شهروندان و به دست آوردن الگوهای باارزشی که دارای معانی و مفاهیم منتج از درون جامعه است باشد چراکه این امر می‌تواند در جهت ایجاد فضای سالم و با ارزش شهری نیز بکار گرفته شود (Tsaur et al., 2006, pp: 640-623).

امروزه خواستگاه زنان در زمره شاخصه‌های اصلی توسعه

تهران تبدیل به پارکی برای بانوان شد. پارک بانوان، در اتوبان رسالت، تقاطع اتوبان حقانی و خیابان شهید کاوه واقع شده و سال ۸۷ تا به امروز فقط بانوان حق ورود به آن را دارند. البته این قانون شامل روزهای جمعه و ایام تعطیل نمیشود. این پارک نزدیک به بیست هکتار وسعت دارد. این پارک مجهز به پیستهای معمولی و حرفه ای دوچرخه سواری، سالن ورزشی شامل زمین والیبال و بسکتبال، سالن تیر و کمان، وسایل بازی کودکان، ابزار و لوازم تندرستی در فضای باز بوستان، سرویس های بهداشتی آلاچیق و نیمکت و مسیرهای مناسب پیاده روی و خانه فرهنگ با امکانات آموزشی است.

پارک های بانوان به جهت اختصاصی بودن برای بانوان و تامین نیازهای روانی و فیزیکی آنها دارای اهمیت بیشتری می باشند. چرا که فرصتهایی را برای ورزش، استراحت و سلامتی بدنی و ذهنی و رفع مشکلات اجتماعی و جلوگیری از محرومیت اجتماعی، به وسیله دسترسی تمام زنان به امکانات و تسهیلات به وجود می آورند. در فضاهای مختص بانوان زنان قادر به سهیم بودن تجارب خود با هم هستند و همچنین بر اساس انزوای خود در جامعه غلبه می کنند.

فراغت به زمانهایی اطلاق می شود که افراد کار ضروری برای انجام نداشتند و معمولاً در این مواقع تمایل به انجام فعالیت های فرحبخش و نشاط آور بیشتر می شود. اوقات فراغت زمانهایی است که فرد آن را طبق تمایلات شخصی خود و برای شخص خود تنظیم می کند و برنامه آن در مورد هر کس متفاوت است و به سلیقه، نیازهای روحی، سن و توان مالی افراد وابسته است. هربرت وبر به عنوان صاحب نظر تعلیم و تربیت، معتقد است که اوقات فراغت باید نیازهای درونی انسان را برطرف نموده و او را از قید و بندها رها سازد. انسان در اوقات فراغت، از تعیین نوع فعالیتش توسط دیگران آزاد است که این موجب تمایز آن از کار می شود. به نحوی که انسان به معنای واقعی کلمه، آن گونه که مایل است رفتار می کند (جلالی فراهانی، ۱۳۹۰).

محدودیت های فراغتی زنان در چهار دسته طبقه بندی می شود: محدودیت های ذاتی جامعه که از طریق آموزش، اجتماعی کردن و رسانه، ساختار و روابط قدرت تثبیت می شود، محدودیت های ذاتی موقعیت های زنان مانند خانواده از جمله روابط با همسر، محدودیت های مربوط به مدیریت فراغت و محدودیت هایی که بر اثر انگارش های زنان نسبت به خود به وجود می آید (هیوود، ۱۳۸۰، ص ۱۲۵-۱۲۶).

ایده پارک های بانوان جدایی جنسیتی را به همراه داشته است که موافقان و مخالفان زیادی را با خود همراه نموده است. عده ای از متخصصین جدایی زنان از مردان را نوعی توهین به زنان دانسته در مقابل عده ای دیگر این ایده را روشی کارآمد در ایران و سایر کشورهای عربی به دلیل مشترکات مذهبی قلمداد می کنند (زنجانی زاده، ۲۰۰۱، صص ۶۰۳-۶۳۴). کاظمی در سال ۲۰۰۹ بیان می کند که ایجاد پارک های بانوان به عنوان راه حلی برای مقابله با مشکلات در پارکهای عمومی می باشد که زنان با آنها روبرو هستند.

با این حال پارک های بانوان اخیراً روشی نمایشی و تبلیغی برای بانوان به کار رفته است به طوریکه از نظر توسعه کالبدی و امکانات مورد نیاز بسیار کم محتوا بوده و فقط با ایجاد حصار سیمی یا با کاشت های مترکم، عنوان پارک بانوان را به فضای اختصاص داده اند و تلاشی برای بهبود کیفیت این پارک ها انجام نمی شود. با اینکه جداسازی فضایی مردان و زنان ریشه در مسائل مذهبی دارد، عوامل متعدد دیگری برای ایجاد فضاهای مختص بانوان حتی در کشورهای پیشرفته بیان شده است. فرهنگ و سبک زندگی مردم از مکانی به مکان دیگر و از کشوری به کشور دیگر متفاوت است.

جداسازی مردان از زنان بیشتر از اینکه مربوط به جنسیت باشد، مربوط به فرهنگ و سبک زندگی مردم می باشد. برای مثال یک پارک مختص بانوان در میامی آمریکا با مساحت ۱۵ اکر، با دارا بودن فضای پیک نیک، محل نمایشگاه، رخدادهای فرهنگی و همچنین زمین بازی کودکان ساخته شده است. این پارک هم اکنون محلی برای تبدلات اجتماعی زنان جهت بالا بردن کیفیت زندگی آنها استفاده می شود. پارک دیگر در کشور افغانستان به مساحت ۸ اکر ساخته شده بود که از سال ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۱ بسته بود و امروزه به یک مکان بسیار جذاب برای زنان تبدیل شده است. مقایسه پارک بانوان در این کشورها نشان می دهد، پارک بانوان در آمریکا به منظور آموزش روش های جدید برای بهبود مدیریت زنان و همچنین محلی برای کار یابی استفاده می شود و ورود آقایان به این پارک ممنوع نمی باشد. در پارک بانوان کابل زنان در وهله اول برای رهایی از قوانین سختگیرانه در مورد پوشش و در وهله دوم برای افزایش تعاملات اجتماعی از آن استفاده می کنند. در حالیکه در تهران پارک بانوان به منظور فراهم نمودن یک فضای قابل استفاده برای زنان و با هدف ایجاد تنوع در فضاهای عمومی می باشد. بعد از انقلاب، همیشه نیاز به یک محیط تفریحی سرباز برای بانوان احساس میشد تا اینکه در اردیبهشت ۸۷، بوستان نشاط

درونی است و رفتار فرد را موجب می‌شود و از سوی دیگر، دارای نتیجه و هدف است که همیشه از جنبه‌ی تأثیر در رفتار، به هدفی توجه دارد؛ چرا که هیچ رفتاری بدون انگیزه انجام نمی‌شود.

ام - روزه در جوامع پیش-رفته، جایگاه زنان به یکی از نکات اصلی طراحی شهری بدل گشته است، به گونه‌ای که خواستگاه آنان در زمره شاخصه‌های اصلی طراحی شهری به شمار می‌رود. مطالعات در زمینه تفریح و سرگرمی زنان به ۲۰ سال قبل بر میگردد. اما اطلاعات زیادی در زمینه تفریح و سرگرمی زنان در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران در دست نیست. فرهنگ و نژاد در تفریح و سرگرمی زنان نقش اساسی دارد.

هندرسون در دهه ۱۹۸۰ بر اساس تحقیقات خویش به این نتیجه رسید که چارچوبی با روش‌های گوناگون برای ادراک تفریح و سرگرمی زنان ضرورت دارد. همانطور که گفته شد در پیرامون تفریح و تفرج زنان مسلمان از فرهنگ‌های خاورمیانه‌ای اطلاعات بسیار کمی در اختیار است. چارچوب مفهومی این مقاله در مورد تمرکز فرهنگی تفریح و تفرج با نگاه به ۳ طبقه بندی درون فردی، میان فردی و محدودیت‌های فیزیکی انجام یافته است. زنان در فعالیت‌های فیزیکی و تفریح و سرگرمی بیش از مردان با محدودیت مواجه می‌شوند. که این امر ریشه در پایه‌های جنسیتی دارد.

سلامت جسمی در حقیقت ناشی از عملکرد در دست‌اعضاء بدن است. از نظر بیولوژیکی عمل مناسب سلول‌ها و اعضاء بدن و هماهنگی آنها با هم نشانه سلامت جسمی است. بدیهی است سنجش سلامت روانی نسبت به سلامت جسمی مشکل‌تر خواهد بود در اینجا تنها نداشتن بیماری روانی مدنظر نیست بلکه قدرت تطابق با شرایط محیطی، داشتن عکس‌العمل مناسب در برابر مشکلات و حوادث زندگی جنبه مهمی از سلامت روانی را تشکیل می‌دهد، نکته دیگری که باید در اینجا به آن اشاره کرد اینکه بسیاری از بیماری‌های روانی نظیر اضطراب، افسردگی و غیره بر روی سلامت جسمی تأثیر گذار است و ارتباط متقابلی بین بیماری‌های روانی و جسمی وجود دارد. بعضی از نشانه‌های سلامت روانی عبارتست از: سازگاری فرد با خودش و دیگران، قضاوت صحیح در برخورد با مسائل، داشتن روحیه انتقاد پذیری و داشتن عملکرد مناسب در برخورد با مشکلات.

یکی از زمینه‌های عمده بیماری‌ها و مشکلات روانی و عوارض جسمی و اجتماعی آن احساس پوچی، بیهودگی و

در قرن نوزده در ایالات متحده با انتقال تولید محصول داخل خانه به محیط خارجی نقش‌های مردان و زنان نیز تعریف شد. بر این اساس زنان عهده‌دار نقش زاد و ولد فرزندان و تربیت آنها و فراهم نمودن غذا و لباس و محافظت و هر چه برای گذران زندگی روزمره مورد نیاز است هستند. این تصویر از جدا سازی جنسیتی بود که خانه به عنوان پناهگاهی برای زنان به شمار می‌رفت. مراجعه بیشتر زنان در پارک‌های شهری اغلب در متن خانواده و فعالیتهای مراقبتی از کودکان و در مکانهای با تعداد زیاد استفاده کنندگان می‌باشد.

زنان پایه‌های اصلی شکل‌گیری یک خانواده سالم هستند و نقش انکارناپذیر در حفظ سلامت روان بقیه افراد خانواده را دارند. از این نظر بسیاری از زنان خانه‌دار خارج از مشغله‌های روزانه و کار بیرون از خانه، یا فراغتی محدود، اندک و تکه تکه دارند یا فراغت دارند اما آن را در تنهایی بدون داشتن برنامه‌ای از پیش اندیشیده شده می‌گذرانند، برای بیشتر آنها فراغت یعنی تماشای تلویزیون یعنی فیلم و سریال در اوقات بیکاری، یعنی خرید و بالا و پایین کردن مغازه‌ها. سلامت روانی زنان در سلامت خانواده و جامعه نقش موثری دارد و از آن جا که غالب آنان درگیر کارهای تکراری، بی‌وقفه و گاه ملال‌آور خانگی هستند بازآفرینی قوای جسمانی و روانی آنها از اهمیت زیادی برخوردار است.

امروزه حضور گسترده زنان در عرصه اجتماع و نقش مؤثر آنان در جامعه انکارناپذیر است. مطالعات در آمریکا و انگلستان به اثبات رسانده که زنان زمان کمتری از مردان را به فعالیتهای تفریحی اختصاص می‌دهند. تفریح و سرگرمی زیر مجموعه‌ای از فعالیت‌های فیزیکی هستند که یک شاخص سلامت در ایالات متحده آمریکا به حساب می‌رود. در سال ۱۹۹۶ رئیس بهداشت ایالت متحده گزارش داد که مردم این کشور فعالیت‌های فیزیکی بسیار پایینی دارند که این مطلب در مورد زنان صحت بیشتری دارد. شاخص امنیت در محیط‌های بیرونی بسیار پیچیده است. مهمترین نکته در تمام مکانهای مخصوص زنان، نبود محدودیت برای پوشش بوده که استقبال از آنها را دو چندان کرده است. در تحقیقات ابتدایی در prospect park غالب دلیل زنان برای حضور در پارک، مراقبت از کودکان دیدار با دوستان و خویشاوندان و جنبه‌های طبیعی زیبایی بوده است (Krenichyn, 2004). انگیزه، در لغت به معنای سبب و دلیل و چیزی است که کسی را به کاری وادار می‌کند. در اصطلاح نیز مفهومی است که دو جنبه در آن لحاظ شده است. از یک سوی، محرک رفتار است که همان عامل و نیروی

تزلزل روحی است که ناشی از فقدان بعد معنوی در افراد است. ایمان، هدفدار بودن زندگی، پای بندی اخلاقی، تعاون، داشتن حسن ظن و توجه بیشتر به مسائل معنوی زندگی باعث کاهش اضطراب، تزلزل روحی و عوارض ناشی از آن می شود. از دیدگاه فرهنگی طبقه بندی ساختاری، فرا شخصی و درون شخصی محدودیت ها با هم هم پوشانی دارند و ممکن است خیلی مفید نباشند. موضوع جنسیت و فرصت های فرهنگی یا پیش نگرى بخش دیگری از بحث محدودیتهاست. به عنوان مثال انتظارات مراقبتی نزدیکان و خویشاوندان از زنان از عوامل محدودکننده آنها در مشارکت در فعالیت های تفریحی و سرگرمی به شمار می رود. Mason و Martin در سال ۲۰۰۳ به فعالیت های تفریحی به عنوان موضوعی مهم در اجتماع، سیاست و محیط سیاسی می پردازند. مطالعه زنان در کشور جمهوری اسلامی ایران، تفریح و سرگرمی را آشکارا به مذهب و فرهنگ پیوند میزند. مطالعات محدودیتها توسط Stodolosko در سال ۲۰۰۵ در زمینه تفریح و سرگرمی اذعان میدارد که آنها را نباید به دسته های ناگهانی و کوتاه مدت و فعالیت های ویژه تقسیم بندی کرد بلکه باید با دیدی جامعتر به آن نگریست. سمبل ها و نمادها در فرهنگ اسلامی بسیار آشکارند خصوصاً برای زنان. برای مثال پوشیدن حجاب توسط زنان مسلمان یک نماد وابسته به مذهب است. با توجه به اینکه بیش از نیمی از جمعیت کشور زنان می باشند و با نظر به شرایط فرهنگی و اجتماعی ایران، احداث پارک های بانوان روشی مناسب و کارآمد برای تقلیل فشارها و محدودیت های اعمال شده به آنها می باشد. پارک های مختص بانوان نه تنها در ایران که در کشورهای اروپایی نیز جایگاه خود را یافته اند. در دنیای امروزه که پیشرفت های صنعتی موجب کم تحرکی و به طبع آن مشکلاتی نظیر چاقی، بیشتر شدن اوقات فراغت و بیکاری شده است، این پارک ها زمینه ای را برای ورزش و نرمش، استراحت و سلامتی بدنی و ذهنی و رفع مشکلات اجتماعی فراهم می نمایند. بنابراین انجام این تحقیق ضروری بوده و اطلاعات آن می تواند در طراحی بهتر این پارکها مورد استفاده قرار گیرد.

داده ها و روش کار

ابزار جمع آوری اطلاعات در این تحقیق مصاحبه انفرادی و رودررو می باشد. روش مصاحبه برای مطالعات عمیق، ژرفانگر و موردی روش مناسبی است؛ زیرا تعداد افراد مورد مطالعه محدودند؛ بنابراین، وسعت جامعه کم، ولی با عمق مطالعه

کارآمد می باشد و محقق بخوبی می تواند اعماق و زوایای موضوع مورد مطالعه را بکاود، این روش برای مطالعه افراد جامعه ای که سواد لازم را ندارند، بسیار مفید است. در این پژوهش انگیزه زنان برای مراجعه به پارک بانوان و پیشنهادات آنها برای تقویت اثر بخشی این پارک ها در سلامت جسمی و روحی و فرهنگی انجام می گیرد. هم چنین داده های این مصاحبه برای توسعه کالبدی پارک های بانوان مورد بررسی قرار می گیرد

سوالات طرح شده برای انجام این تحقیق شامل چند بخش می باشد.

اطلاعات عمومی: سوالات بخش اول در برگیرنده اطلاعات شخصی از قبیل سن و وضعیت تاهل می باشد. سطح تحصیلات عامل موثر دیگری در شناخت ترجیحات افراد می باشد که در این تحقیق مورد بررسی قرار می گیرد.

انگیزه: سوال مربوط به شناخت انگیزه های ترجیحی بانوان برای مراجعه در پارک های بانوان مورد پرسش قرار میگیرد. در این بخش انگیزه های درونی و بیرونی بررسی می شود.

فعالیت: در این بخش از مصاحبه فعالیت های ترجیحی بانوان مورد پرسش قرار می گیرد. فعالیتها می توانند به دو گروه پرتحرک مثل دویدن و فعالیتهای آرام از قبیل نشستن تقسیم بندی شوند. شناسایی فعالیتها در طراحی و توسعه کالبدی پارکهای بانوان مورد استفاده قرار می گیرند.

جامعه آماری استفاده کنندگان پارک بانوان در شهر جدید سهند می باشد. نمونه آماری متشکل از ۱۲۵ نفر می باشد. به طور معمول به دلیل زمان گیر بودن و کیفی بودن مصاحبه در این نوع مطالعات تعداد شرکت کنندگان زیاد نمی باشند. بطور مثال Kira krenchyn در سال ۲۰۰۴ تعداد ۱۰۰ نفر مصاحبه شونده انتخاب کرده بود؛ با این حال نمونه آماری تحقیق حاضر بیشتر از مطالعات قبلی در نظر گرفته شده است.

مصاحبه در تمامی ساعات روز در ایام هفته به صورت حضوری انجام گردید. انجام مصاحبه با انتخاب مصاحبه شوندهگان آغاز می شود. مصاحبه گر باید همواره به خاطر داشته باشد از دخالت دادن پیش داوری ها، دیدگاه ها و آگاهی های قبلی خود بر رفتارش جلوگیری کند. همچنین تا حد ممکن، از خارج شدن پاسخ دهنده از حیطه سؤال و به حاشیه رفتن او جلوگیری کند. پاسخ های مصاحبه شوندهگان توسط مصاحبه کننده بدقت و به سرعت نکته برداری می شود و امکان ضبط صدای زنان بدلیل عدم رضایت آنها امکانپذیر نبود. مصاحبه ها ۱۵ دقیقه تا ۳۰ دقیقه طول می کشید. پس از تهیه متن

رو به رو شد. تعداد پارک‌های موجود در شهر سهند ۷ مورد است که از این تعداد یک پارک ویژه بانوان است.

شرح و تفسیر نتایج

نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که اکثر مراجعین به این پارک در گروه سنی ۲۹ تا ۳۹ سال می‌باشد (تعداد= ۵۵، ۴۴٪). گروه سنی زیر ۱۸ سال (تعداد= ۵، ۴٪) کمترین گروه سنی مراجعه کننده به این پارک می‌باشد (جدول ۱).

جدول ۱. مشخصات عمومی شرکت کنندگان در پرسشنامه

فاکتورها	زیر گروهها	تعداد(۱۲۵)	درصد
وضعیت تاهل	مجرد	۱۵	۱۲
	متاهل	۱۱۰	۸۸
گروههای سنی	زیر ۱۸ سال	۵	۴
	۱۸-۲۹ سال	۲۵	۲۰
	۲۹-۳۹ سال	۵۵	۴۴
	۳۹-۴۹ سال	۳۰	۲۴
	بالای ۵۰ سال	۱۰	۸
	زیر ذپیلم	۲۵	۲۰
سطح تحصیلات	دیپلم	۲۰	۱۶
	لیسانس	۶۰	۴۸
	فوق لیسانس و بالاتر	۲۰	۱۶

منبع: یافته‌های پژوهش

در خصوص تحصیلات پاسخگویان، نتایج نشان می‌دهد که اکثر استفاده کنندگان از پارک دارای مدرک لیسانس هستند (تعداد= ۶۰) که شامل ۴۸٪ درصد از پاسخگویان می‌باشد. طبق جدول ۱، ۸۸ درصد مراجعین (تعداد = ۱۱۰) متاهل و ۱۲ درصد (تعداد= ۱۵) مجرد می‌باشند.

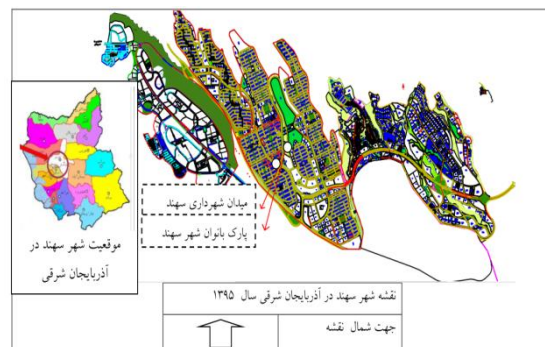
بنظر می‌رسد افراد متاهل حضور بیشتری در پارکهای بانوان دارند و این مغایر با یافته‌های مطالعه قبلی می‌باشد جایی که تعداد افراد مجرد بیشتر از تعداد افراد متاهل در بین مراجعه کنندگان به پارکهای شهری بوده است (حامی و همکاران، ۲۰۱۱). همچنین یافته‌های تحقیق حاضر با یافته‌های علی گلی در مقاله ارزیابی نگرش جنسیتی در طراحی فضاهای شهری (مطالعه موردی: پارک بانوان شمس تبریز) در سال ۹۲ که در آن نیز بیشترین تعداد مراجعین در رده سنی ۲۹-۳۹ سال و با تحصیلات لیسانس می‌باشند مطابقت دارد.

بر اساس جدول ۲ ورزش، تناسب اندام و لاغری با فراوانی ۹۵ (۷۶٪)، بیکاری با فراوانی ۵۴ (۴۳،۲٪)، ارتباط با محیط بیرون و گذراندن زمان با فراوانی ۵۲ (۴۱،۶٪)، به ترتیب مهمترین انگیزه‌های ترجیحی بانوان در مراجعات است. نداشتن

نوشتاری پاسخ‌های مصاحبه شونده‌گان، فرایند بررسی محتوای آشکار و پنهان داده‌های به دست آمده از گفته‌ها و نوشته‌ها انجام گردید. همان‌گونه که گیلهام اشاره می‌کند، فرایند تحلیل داده‌ها شامل شناسایی گفته‌های اساسی و کلیدی و دسته‌بندی آنها بر حسب مقوله‌هاست (گیلهام، ۲۰۰۰). بعد از اتمام مصاحبه تمام جواب‌ها به دقت طبقه‌بندی و منظم شد و کلمات کلیدی که بیانگر پاسخ شرکت کنندگان باشد انتخاب گردید.

در آنالیز کمی، متن نوشتاری پاسخ‌های مصاحبه شونده‌گان رمزگذاری و شمارش گردید و در جدول توزیع فراوانی ثبت شد. سپس اطلاعات موجود در جدول با استفاده از روش‌های آمار توصیفی، متناسب با نوع متغیرها یا تحقیق، روش تحقیق، و هدف تحقیق، تجزیه و تحلیل گردید. محقق می‌تواند شاخص‌های آماری مانند در صداهای توزیع، فراوانی و درصد تراکمی را محاسبه کند و یا ارقام و اعداد به دست آمده را برای انجام محاسبات آمار استنباطی - مانند وجود همبستگی آماری بررسی نماید. در روش کیفی اجزای ساختار متن نوشتاری مصاحبه، یعنی واژه‌ها، مفاهیم و ارتباط میان آنها بر حسب میزان تکرار، تعداد واژه‌ها، الفاظ، کنایه‌ها و اصطلاحات به کار رفته در جمله‌ها و میزان تکرارشان شمارش و بررسی می‌گردد تا الگوهای موجود در گفته‌ها کشف شود. روش‌های کمی و کیفی با استفاده از نرم افزارهای SPSS و excel انجام می‌گیرد.

شهر جدید سهند یکی از شهرهای جدید استان آذربایجان شرقی است. این شهر که در ناحیه شمال غربی شهرستان اسکو واقع شده است، بر اساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ خورشیدی، با جمعیتی بالغ بر ۸۲۴۹۴ نفر، هجدهمین شهر پرجمعیت استان آذربایجان شرقی می‌باشد.

شکل ۱. شهر سهند تبریز

منبع: شهرداری سهند، ۱۳۹۵

هدف از احداث این شهر، اسکان دادن سرریز جمعیت کلان‌شهر تبریز بود که با استقبال گسترده مردم این کلان‌شهر

۶,۴٪ از پا سخ دهندگان (تعداد = ۸) و برگزاری مراسم شاد با اختصاص ۱۲,۸٪ از آنها (تعداد = ۱۶) از فاکتورهای کم اهمیت تر در این زمینه می باشند. بر اساس یافته های حیدری چپانه (در مقاله سنجش میزان موفقیت پارک های بانوان از دیدگاه شهروندان نمونه موردی: کلانشهر تبریز در سال ۱۳۹۳) ورزش و تناسب اندام اصلی ترین انگیزه بانوان برای مراجعه به پارک های بانوان است (حیدری چپانه، ۱۳۹۳، صص ۱۲۷-۱۴۲).

بر اساس جدول ۴، ۸۰ درصد (تعداد = ۵۳) زنان اعلام کردند دوست دارند در کلاس های هنری مانند آشپزی و خیاطی که در این پارک ها برگزار می شود شرکت نمایند. برگزاری کلاس های رایگان زبان انگلیسی و خطاطی و روحانی قرآن با فراوانی ۶۴ (۵۱,۲٪) از دیگر فعالیت های طرفدار در این پارک بود. مشارکت در پختن نذری در مراسمات با فراوانی ۴۸ (۳۸,۴٪) نیز طرفداران بسیاری داشت.

جدول ۴. فعالیت های فرهنگی مورد علاقه زنان

فاکتورها	فراوانی	درصد
شرکت در کلاس های هنری (آشپزی، صنایع دستی، خیاطی)	۱۰۰	۸۰
برگزاری کلاس های رایگان (انگلیسی، خطاطی، روحانی قرآن)	۶۴	۵۱,۲
پختن نذری در مراسمات	۴۸	۳۸,۴
محل تجمع خانوادگی و دوستان	۴۵	۳۶
برگزاری غرفه های صنایع دستی	۳۲	۲۵,۴
احداث کتابخانه ای کوچک	۳۱	۲۴,۸
برگزاری مراسم در ایام محرم و...	۲۸	۲۲,۴
شرکت در کلاس های روانشناسی	۱۷	۱۳,۶

منبع: یافته های پژوهش

شرکت در کلاس های روانشناسی با فراوانی ۱۷ (۱۳,۶٪) و برگزاری مراسم در ایام محرم با فراوانی ۲۸ (۲۲,۴٪) کمترین اهمیت را به خود اختصاص داده اند. این بدان معنی است که بیش از نیمی از بانوان علاقمند به یادگیری و دیدن آموزش در زمینه های مختلف فرهنگی و مهارت های فردی می باشند. بعبارت دیگر پارکها می توانند جایگاه ویژه ای در تکمیل آموزش بانوان داشته باشند.

جدول ۵ بیان کننده چرایی حضور آنها در پارکهای بانوان می باشد. با توجه به این جدول صددرصد زنان موافق ایجاد پارک بانوان می باشند. مهمترین دلیل آنها در این مورد بهانه نگرفتن همسرانشان برای حضور در این پارک با فراوانی ۶۸ (۵۴,۴٪) و دلیل بعدی حس مالکیتی است که ۴۱,۶ درصد (تعداد = ۵۲) زنان در این پارک دارند. شرایط فرهنگی و دور از دید مردان بودن با فراوانی ۴۵ (۳۶٪) دلیل مهم بعدی می

تفریح دیگر با فراوانی ۱۵ (۱۲٪)، همراه شدن با مادر (تعداد = ۱۸، ۱۴,۴٪)، بودن در طبیعت (تعداد = ۲۰، ۱۶٪)، به ترتیب کم اهمیت ترین انگیزه های بانوان برای حضور در این پارک بوده است.

جدول ۲. انگیزه های ترجیحی افراد در مراجعه به پارک بانوان

فاکتورها	فراوانی	درصد
ورزش، تناسب اندام و لاغری	۹۵	۷۶
بیکاری	۵۴	۴۳,۲
ارتباط با محیط بیرون و گذراندن زمان	۵۲	۴۱,۶
بیرون آمدن از خانه و تنهایی	۴۰	۳۰
بودن با دوستان	۲۸	۲۲,۴
گذراندن زمان	۲۷	۲۱,۶
ارتباط با دیگران و حرف زدن	۲۶	۲۰,۸
بودن در طبیعت	۲۰	۱۶
همراه شدن با مادر	۱۸	۱۴,۴
نداشتن تفریح دیگر	۱۵	۱۲

منبع: یافته های پژوهش

بنظر میرسد مردم یک نگاه سلامت بخشی به پارکهای شهری بانوان دارند بطوریکه عمده فعالیت ها و امکانات ترجیحی در پارک در زمینه فعالیت های فیزیکی و سلامتی بوده است.

جدول ۳ پیشنهاد زنان برای افزایش سلامتی جسمی می باشد و همینطور که مشاهده می شود، ۳۵,۲ درصد زنان (با فراوانی ۴۴) احداث سالن سرپوشیده و ۲۸ درصد آنها (با فراوانی ۳۵) افزایش تعداد پارک های بانوان در سطح شهر را پیشنهاد می دهند. ایمن نمودن زمین های ورزشی (تعداد = ۳۱) از فاکتورهای مهم در انجام فعالیت های فیزیکی بانوان توسط ۲۴,۸٪ از مصاحبه شوندگان ذکر گردیده است.

جدول ۳. انتظارات بانوان برای انجام فعالیت های فیزیکی در

راستای سلامت جسمانی

فاکتورها	فراوانی	درصد
احداث سالن سرپوشیده	۴۴	۳۵,۲
افزایش تعداد پارک های بانوان	۳۵	۲۸
ایمن کردن زمین های ورزشی	۳۱	۲۴,۸
تجهیز و ایمن کردن وسایل ورزشی	۲۵	۲۰
احداث کمپ سلامتی	۲۴	۱۹,۲
تعمیر استخر در پارک	۲۳	۱۸,۴
افزایش وسایل ورزشی	۲۳	۱۸,۴
گرفتن مربی ورزش	۱۷	۱۳,۶
برگزاری مراسم شاد	۱۶	۱۲,۸
آموزش های رایگان و دادن امکانات	۸	۶,۴

منبع: یافته های پژوهش

ارائه آموزش های رایگان و دادن امکانات با اختصاص

از این پارکها رضایت داشته و آنرا فضایی مناسب برای پر کردن اوقات فراغت در راستای بالا بردن کارایی جسمی و روحی خود پذیرفته‌اند. با توجه به یافته‌های تحقیق مشاهده میشود مهمترین انگیزه بانوان از مراجعه به پارک‌های ویژه بانوان ورزش، پیاده روی و رسیدن به تناسب اندام می‌باشد و این مقوله میتواند نقش بسیار مهمی در تامین سلامت افراد جامعه و جلوگیری از ابتلا به انواع بیماریها مفید باشد. حامی و همکاران در سال ۲۰۰۹ بیان کردند که پیاده روی از مهمترین علایق مراجعه کنندگان به پارکهای شهری در تبریز بوده است که مطابق با یافته این تحقیق می‌باشد.

و با توجه به مشکل چاقی و کم تحرکی در جامعه امروزی بخصوص بانوان، توسعه کالبد فیزیکی پارکهای شهری در راستای فراهم آوری امکانات ورزشی و فعالیتهای پرتحرک می‌تواند بعنوان نقطه عطفی در تاثیر این نوع پارکها در جوامع امروزی تلقی شود. بیکاری در رده دوم انگیزه زنان برای انتخاب این پارکها و بهانه بیرون آمدن از خانه و بودن با دوستان نیز در رده‌های بعدی قرار می‌گیرد. بنظر میرسد با پیشرفت تکنولوژی و ورود آن به درون زندگی افراد، زنان فرصت بیشتری جهت تفریح و انجام فعالیتهای دیگر پیدا میکنند.

احداث سالن سرپوشیده و افزایش تعداد پارک‌های بانوان و ایمن کردن زمین‌های ورزشی از جمله مهمترین انتظارات بانوان در جهت افزایش سلامت جسمانی بانوان بوده و شرکت در کلاس‌های هنری و آشپزی و صنایع دستی به ترتیب اولویت‌های مورد علاقه بانوان در این پارک‌ها می‌باشد. سهولت اجازه حضور در این پارک‌ها از طرف همسران و حس مالکیت نسبت به این پارک‌ها از آیت‌های مهم در ایجاد علاقه بانوان برای حضور در این پارک‌ها بوده است.

با توجه به نتایج این تحقیق، پارکهای بانوان بایستی بعنوان بخش مهمی از فضاهای سبز شهری در برنامه ریزی کلان شهرها در نظر گرفته شود. برای استفاده بهتر این مکانها لازم است این پارکها در امن ترین و مطلوب ترین بخش از فضاهای شهری مکه یابی و طراحی شوند.

در راستای تسهیل فعالیتهای فیزیکی بانوان، توسعه کالبد فیزیکی پارکها بایستی شامل مکانهای و امکانات ورزشی از جمله سالنهای سرپوشیده ورزشی، مسیرهای دوچرخه سواری، و مسیرهای دویدن و پیاده روی باشد. پیشنهاد می‌گردد گسترش طولی پارکها بیشتر مد نظر قرار گیرد زیرا که این نوع فرم از فضاها امکان انجام فعالیتهای پیاده روی و دویدن را تسهیل

باشد که موجب ترغیب زنان برای حضور در این پارک است. وجود افراد مزاحم در سایر مکان‌ها و آزادی در پوشش به ترتیب با فراوانی‌های ۳۰ و ۴۰ (۲۴٪ و ۳۲٪) از اولویت‌های بعدی در این مقوله می‌باشد.

جدول ۵. میزان درستی و دلایل انتخاب این پارک‌ها برای مراجعه از دیدگاه مصاحبه شوندهگان

فاکتورها	فراوانی	درصد
موافق احداث پارک بانوان	۱۲۵	۱۰۰
همسران بهانه نمی‌گیرند و راحت تر اجازه حضور در این پارک را داریم	۶۸	۵۴٫۴
مختص بودن پارک بانوان، حس مالکیت در این فضا	۵۲	۴۱٫۶
دور از چشم مردان	۴۵	۳۶
احساس امنیت	۴۰	۳۲
آزادی در پوشش	۳۰	۲۴
وجود افراد مزاحم در سایر مکان‌ها	۲۵	۲۰

منبع: یافته‌های پژوهش

مطالعه قبلی هم روشن ساخت که که اکثریت بانوان (۳۵٪) کلاس‌های آموزشی را مهمترین دلایل موفقیت این پارک‌های اختصاصی مطرح نموده‌اند. و علاوه بر این، مختص بودن پارک بانوان و احساس مالکیتی که بانوان در این پارک‌ها دارند از عمده دلایل انتخاب این پارک‌ها برای ورزش و تفریح است.

بحث و نتیجه گیری

رشد روز افزون جمعیت باعث می‌شود که نیاز به فضاهای سبز و عمومی هر روزه بیشتر شود. توجه به امنیت فضاهای فراغتی مانند پارکها به خصوص برای جامعه زنان بسیار حائز اهمیت می‌باشد. فضاهای سبز و مشخصاً پارک‌های شهری به عنوان بخشی از شهرهای امروزی محسوب می‌شوند که بواسطه علت وجودیشان دخالت مستقیم در شیوه زیست و جامعه انسانی دارند و از این طریق بر کیفیت زندگی انسان‌ها تأثیر می‌گذارند. پارکهای مخصوص بانوان، از جمله مکانهایی میباشد که اخیراً جهت رفاه زنان ایرانی و با اهداف ورزشی، آموزشی و تفریحی و با تمرکز بر تامین امنیت روانی و فیزیکی بانوان، توسط مدیریت شهری بنیان نهاده است.

مشاهده می‌شود که اکثریت بانوان استفاده کننده از پارک بانوان، با اذعان نقاط قوت پارکهای بانوان؛ از جمله مکانی امن جهت گذران اوقات فراغت بانوان، برگزاری کلاسهای فرهنگی و هنری و ورزشی و سایر موارد مرتبط،

درختان همیشه سبز (نوش، سرو نقره ای) بصورت ترکیبی بجای دیوار و حصار های غیر زنده مورد استفاده قرار گیرند. توسعه کالبدی فضاهای آموزشی در پارک از مهمترین اقدامات مورد نیاز در تجهیز پارکهای بانوان موجود می باشد و طراحان و مدیران منظر شهری بایستی در طراحی پارکهای جدید به این نوع فضاها توجه داشته باشند.

میکند. از آنجا که رهایی از پوشش انگیزه مهم بانوان برای حضور در پارکها ذکر گردیده است لازم است جلوی دید بیرون به درون پارک و بالعکس با ایجاد موانع بصری محدود گردد. برای افزایش زیبایی و مطلوبیت درون پارکها، موانع بصری سبز از قبیل درختان دارای تاج متراکم و پرپشت (بلوط، افرا، نارون)، با

منابع

احمدی خراسانی، نوشین (۱۳۸۱). "زنان زیر سایه پدرخوانده ها". ج ۴، نشر توسعه، تهران. صص ۱۰-۱۵.
الماسی فر، نینا، (۱۳۸۹). "بررسی امنیت محیطی در پارکهای منطقه ای به عنوان بخشی از فضاهای شهری از دیدگاه زنان بر پایه رویکرد CPTED (مطالعه موردی پارک ساعی)". فصلنامه مدیریت شهری، شماره ۲۵. صص ۲۶-۲۳.
پیشگاهی فرد، زهرا، (۱۳۸۹). "نظریه های فرهنگی فمینیسم و دلالتهای آن بر جامعه ایران، زن در فرهنگ و هنر". پژوهش زنان، دوره ۱، شماره سوم، صص ۱۰۹-۱۳۲.
جربانی، حمید، (۱۳۸۹). "بررسی آماری جرایم زنان ایران". سال ۷۴، شماره ۷۲، صص ۹۱-۱۰۲.
جعفرنژاد، احمد، (۱۳۸۴). "وضعیت زنان در اشتغال و مدیریت". مطالعات زنان، سال ۳، شماره ۷، صص ۱۶۰-۱۶۷.
جلالی فراهانی، مجید، (۱۳۹۰). "مدیریت اوقات فراغت و ورزش های تفریحی (تجدید نظر و اضافات)". انتشارات دانشگاه تهران.

حیدری چیاذه، رحیم، (۱۳۹۳). "سنجش میزان موفقیت پارک های بانوان از دیدگاه شهروندان (مطالعه موردی کلانشهر تبریز)". سال ۵، شماره ۲۰، صص ۱۲۷-۱۳۱.
دادور، رحمت الله، افضل، معصومه، (۱۳۸۸). "بررسی نقش زنان در نظام برنامه ریزی و طراحی شهری در شهر کرمان". همایش ملی زن و معماری، تهران، آموزشکده فنی حرفه ای دخترانه سما، صص ۵-۹.
دبانی، محمدحسین (۱۳۹۶). "روش های تحقیق در کتابداری". تهران: مرکز نشر دانشگاهی. صص ۱-۵.
زنجانی زاده، اعزازی، هما، (۱۳۸۰). "زنان و امنیت شهری". مجله تخصصی زبان و ادبیات دانشکده ی ادبیات و علوم انسانی مشهد، شماره ۳۴، صص ۶۰۳-۶۰۹.
کاظمی، مهروش، (۱۳۸۸). "رویکردی تحلیلی به مقوله جنسیت و تاثیر آن به کیفیت فضا (نمونه موردی پارک فجر تبریز)". نشریه هویت شهر، سال ۳، شماره ۴، صص ۴۸-۵۵.
هیوود، لس و همکاران، (۱۳۸۰). "اوقات فراغت". ترجمه ی محمد احسانی، تهران: امید دانش. صص ۱۲۵-۱۲۶.

Barbosa, Olga, et al. (2007). "Who Benefits from Access to Green Space? A Case Study from Sheffield". *UK: Landscape and Urban Planning*, Vol. 83.
Byrne, J; Neil. S. (2010). "Green and Open Space Planning for Urban a Review of the Literature and best Practice".
Colachi, S (2006). "Urban Parks and this Major Role of Stress Decreasing in Urban Crowd Society". *Journal of City and Development*.vol.33, pp: 13-28.
Colachi, S. (2006). "Urban Parks and this Major Role of Stress Decreasing in Urban Crowd Society". *Journal of city and Development*, Vol. 33, PP. 13-28.

Cordell, Ken. (2011). "Outdoor Recreation Data, Trends, and Projections – Planning for the Future".
Day, K. (2000). "The Ethic of Care and Women Experiences of Race and Fear in Public Space". *Environment and Planning D: Society and Space*, Vol. 17, PP. 302-328.
Hami A, Suhardi M, Manohar M, Malekizadeh M. (2014). "Natural Elements Spatial Configuration and Content Usage in Urban Park". *International Journal of Architectural Engineering & Urban Planning*, Vol. 24, No. 1, PP. 15-23.
Hami A, Suhardi M, Manohar M, shahhosseini H. (2011). "Users' Preferences of

- Usability and Sustainability of Old Urban Park in Tabriz, Iran". *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*, Vol. 11, No. 5, PP. 1899-905.
- Koskela, Hill. (2000). "Revisiting Fear and Place". *Women Fear of Attacked the Build Environment*, Vol. 31, PP. 269-280.
- Krenichyn, Kira. (2004). "Women and Physical Activity in an Urban Park". *Enrichment and Support Through an Ethic of Care*.
- Martin, W. H., & Mason, S. (2003). "Leisure in Three Middle Eastern Countries". *World Leisure*, Vol. 45, No. 1, PP. 35-44.
- Moghadam, Narges Arab, (2007). "Woman's Leisure & Constraints to Participation". *Iranian Perspectives*, No 1, PP. 109-126.
- Muderrso Lo. H. and Dem R. Z. (2004). "The Relationship between Perceived Safety in Urban Recreation Parks". *Journal of Applied Sciences*, Vol. 4.
- Russell, R. V., & Stage. F. K. (1996). "Leisure as Burden: Sudanese Refugee Women". *Journal of Leisure Research*, Vol. 28, PP. 108-121.
- Samdahl, D. M. (2005). "Making Room for "Silly" Debate: Critical Reflection on Leisure Constraints Research". In E. L. Jacson (Ed.), *Constraints to Leisure* (PP. 337-349), *State College*, PA: Venture Publishing.
- Scott, D., & Kim, C (1998). "Outdoor Recreation Participation and Barriers to Involvement". *Technical Report Submitted to Texas Parks and Wildlife Department*, Retrieved on May 4, 2004 from <http://rprtsweb.tamu.edu/TPWD.scott.pdf>
- Shaw, S. M., & Henderson, K. A. (1994). "Gender, Leisure, and Constraints: Towards a Framework for the Analysis of Women's Leisure". *Journal of Leisure Research*, Vol. 26, PP. 8-22.
- Shaw, S. M., & Henderson, K. A. (2005). "Gender Analysis and Leisure Constraints". *An Uneasy Alliance, In E. L. Jackson (Ed.), Constraints to leisure* (pp. 35-51), *State College, PA: Venture Publishing*.
- Tarakeshwar, N., Stanton, J. & Pargament, K. (2003). "Religion: An Overlooked Dimension in Cross-Cultural Psychology". Vol. 34, PP. 377-394.
- Tirone, S, C., & Shaw, S. M. (1997). "At the Center if their Lives: Indo Canadian Women, their Families and Leisure". *Journal of Leisure Research*, Vol. 29, No. 2, PP. 225-244.
- Tsaur, s, Lin, y. andlin (2006). "evaluating Ecotourism Sustainability from the Integrated Perspective of Resource, Community and Tourism". *Tourism Management*. vol, 27, pp: 640-623.
- Walker, GJ.Deng,J. & Dieser ,R. B.(2005). "Culture, Self-Construal, and Leisure Theory and Practice". *Journal of Leisure Research*, Vol. 37, PP. 77-99.

